

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 21. februar 2024
Kontor: HR-kontoret
Sagsbeh: Terese Trangbæk Døssing
Sagsnr.: 2023-05052
Dok.: 3127634

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd (Ændring af rigsadvokatens ansættelsesvilkår)

I. Høringen

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. januar 2024 til den 13. februar 2024 været sendt i høring hos en række myndigheder og organisationer mv.

Udkastet til lovforslag blev den 16. januar 2024 endvidere sendt til Folketingets Retsudvalg til orientering.

Herudover blev udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 16. januar 2024.

Nedenfor følger en oversigt over hørte myndigheder og organisationer mv.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget høringssvar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Høringspart	Høringssvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive høringssvar
Østre Landsret	X			X
Vestre Landsret	X			X
Byretterne	X		X	
Aalborg Universitet (Juridisk Institut)				
Aarhus Universitet (Juridisk Institut)				
Advokatrådet				
Akademikernes Centralorganisation (AC)				
Centralorganisationen af 2010 – CO10				
Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU)	X	X		
Copenhagen Business School (Juridisk Institut)				
Danske Advokater				
Danske Regioner				
Den Danske Dommerforening	X		X	
Direktoratet for Kriminalforsorgen				
DJØF	X	X		
Dommerfuldmægtigforeningen				
Domstolenes Tjenestemandsförening				
Domstolsstyrelsen	X		X	
Foreningen af Offentlige Anklagere				
Forhandlingsfællesskabet				
HK Stat				
Institut for Menneskerettigheder				
Justitia				
Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO)				

Høringspart	Høringssvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive høringssvar
Kommunernes Landsforening (KL)	X		X	
Københavns Universitet (Juridisk Fakultet)				
Landsforeningen af Forsvarsadvokater				
Offentligt Ansattes Organisationer (OAO)				
Politiforbundet	X		X	
Retspolitisk Forening				
Rigsadvokaten	X		X	
Rigspolitiet				
Syddansk Universitet (Juridisk Institut)				
Transparency International Danmark	X	X		

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af generel politisk karakter samt forslag og bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i høringsoversigten.

II. Høringssvarene

1. Generelt

Vestre Landsret og **Østre Landsret** har ikke ønsket at udtale sig om lovudkastet.

Byretterne, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Kommunernes Landsforening (KL), Politiforbundet og Rigsadvokaten har ikke haft bemærkninger til lovudkastet.

Transparency International Danmark kan grundlæggende støtte forslaget og bemærker samtidig, at forslaget bør give anledning til nogle bredere overvejelser om anklagemyndighedens uafhængighed, samt konkrete overvejelser om karenperiode i forhold til visse stillinger.

Justitsministeriet har noteret sig Transparency International Danmarks bemærkninger.

2. Valget af ansættelsesform

Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) og **Djøf** anfører, at der ikke er behov for at indføre nye regler, eftersom rigsadvokaten kan ansættes varigt, hvilket mere effektivt vil understøtte rigsadvokatens integritet og uafhængighed, end den særbestemmelse, der lægges op til med forslaget. CFU og Djøf bemærker endvidere, at der ikke i bemærkningerne til forslaget findes nogen redegørelse for, hvorfor tjenstemandslovens hovedregel om varig ansættelse helt skal afskæres for rigsadvokatstillingen.

CFU og Djøf anfører endvidere, at hvis der skal indføres nye regler, så vil det være oplagt at indføre en særbestemmelse tilsvarende den, der gælder for dommere og tjenstemandsansatte jurister ved domstolene, således at der kun kan ske varig ansættelse af hensyn til integriteten i stillingen.

CFU og Djøf anfører, at dette også vil stemme bedst med CCPE's anbefalinger. De henviser bl.a. til, at CCPE's anbefaling fra 2014 (Opinion no. 9 2014) beskriver, at anklagere bør være autonome i deres beslutningstagning og bør udføre deres opgaver fri for eksternt pres eller indblanding under hensyntagen til principperne om magtadskillelse og ansvarlighed. Herudover henviser CFU og Djøf til, at CCPE konstaterer, at anklagernes uafhængighed - der er afgørende for retsstaten – skal garanteres ved lov på det højst mulige niveau på en måde, der svarer til dommernes.

Transparency International Danmark anfører, at det kan overvejes, om der skal indføres en karenperiode på op til et år for visse stillinger, eksempelvis uden for offentlig tjeneste eller visse højtplacerede stillinger inden for Justitsministeriets område. Transparency International Danmark anfører, at det vil virke forkert, hvis rigsadvokaten direkte kunne gå fra sin stilling til et advokatfirma eller en stor privat koncern, der kan have verserende straffesager eller være under efterforskning i sager, der varer over flere år.

Justitsministeriet har noteret sig CFU's og Djøf's bemærkninger. Justitsministeriet skal i den forbindelse indledningsvist bemærke, at Rigsadvokaturen er en administrativ myndighed på Justitsministeriets område, hvor justitsministeren – ligesom det gælder på andre områder – er den øverste forvaltningschef. Rigsadvokaten er således ikke uafhængig på samme måde som f.eks. domstolene. Rigsadvokaten er underlagt principperne i Kodex VII om bl.a. lovlighed og faglighed samt objektivitetsprincippet i retsplejelovens § 96, stk. 2, hvorefter de offentlige anklagere skal påse, at strafskyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Som anklagemyndighedens øverste chef indtager rigsadvokaten en særlig rolle i samfundet. Det er derfor vigtigt, at der ikke kan stilles spørgsmål til, hvorvidt rigsadvokatens ageren kan begrundes med et ønske om forlængelse eller genansættelse. Samtidig finder ministeriet det vigtigt, at der sikres en løbende fornyelse og udvikling i stillingen, hvilket en tidsbegrænset ansættelse efter ministeriets opfattelse bidrager til.

Med den foreslåede særbestemmelse afskæres muligheden for forlængelse og genansættelse, hvilket efter Justitsministeriets opfattelse sikrer den tilstrækkelige integritet i stillingen, da der således ikke kan stilles spørgsmål til, om rigsadvokaten agerer efter politisk pres med det formål at få sin ansættelse forlænget eller at blive genansat.

For så vidt angår anbefalingen fra CCPE skal ministeriet bemærke, at det anbefales, at den øverste anklager udnævnes for enten en tilstrækkelig lang periode eller uden tidsbegrænsning for at sikre stabiliteten af mandatet og gøre vedkommende uafhængig af politiske forandringer. I anbefalingen henvises til en rapport fra Venedigkommissionen fra 2010, hvor det bl.a. anføres, at den øverste anklager bør udnævnes varigt eller for en relativt lang periode uden mulighed for genudnævnelse. Den foreslåede ordning om rigsadvokatens ansættelsesvilkår harmonerer efter Justitsministeriets opfattelse således med anbefalingerne. Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at anbefalingerne ikke er retligt bindende.

Justitsministeriet har på baggrund af ovenstående ikke fundet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

Justitsministeriet har endvidere noteret sig Transparency International Danmarks forslag om indførelse af en karensperiode for visse stillinger. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at embedsmænd er underlagt principperne i Kodex VII om bl.a. lovlighed og faglighed, ligesom rigsadvokaten er underlagt objektivitetsprincippet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Herudover findes der en række regler og retningslinjer, der skal imødegå bl.a. spørgsmål om interessekonflikt i den offentlige forvaltning, herunder regler om inhabilitet, bestikkelse, modtagelse af gaver mv. Det følger endvidere af forvaltningsloven, at personer, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som de får adgang til i forbindelse med deres arbejde. Det gælder også efter, at hvervet er ophørt. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at indføre regler om en karensperiode for rigsadvokaten.

3. Fornyelse

Centralorganisationernes Fællesudvalg og Djøf anfører, at lovudkastet ingen oplysninger indeholder om, hvad der er baggrunden for et ønske om udvikling og fornyelse i stillingen, eller hvad der mere specifikt tænkes på i relation til udvikling og fornyelse. De anfører endvidere, at forslaget heller ikke rummer bemærkninger om, hvorfor udvikling og fornyelse ikke kan opnås ved at stille legitime krav til en varig stillingsindehaver.

CFU og Djøf anfører herudover, at forslaget heller ikke indeholder overvejelser om afvejningen mellem hensynet til rigsadvokatens integritet og et ønske om fornyelse i stillingen og herunder med hvilken vægt, det sidste kan indgå.

Justitsministeriet har noteret sig CFU's og Djøfs bemærkninger. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at rigsadvokaten som leder af anklagemyndigheden skal være en topleder, der skal lede anklagemyndigheden med høj kvalitet. Det er en meget krævende lederstilling, og netop derfor foreslås rigsadvokaten ansat i en tidsbegrænset stilling, da det efter ministeriets opfattelse er med til at sikre en helt naturlig udvikling og fornyelse i stillingen. Ministeriet har tilføjet ovenstående i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Eftersom det foreslås, at ansættelsen skal være af en varighed på ti år samt uden mulighed for forlængelse eller genansættelse, er det Justitsministeriets opfattelse, at der er en tilstrækkelig balance mellem hensynet til udvikling og fornyelse samt til rigsadvokatens integritet.

4. Tilbagegangsret

Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) og Djøf anfører, at det er afgørende, at tilbagegangsstillingen fastlægges på tidspunktet for åremålsaftalens indgåelse i overensstemmelse med pkt. 9 i cirkulærebemærkningerne til "Aftale om løn- og andre ansættelsesvilkår under åremålsansættelse i staten". De mener, at det udtrykkeligt bør anføres enten ved en lovbestemmelse eller i lovbemærkningerne, at titel, placering og løn i tilbagegangsstillingen skal aftales på tidspunktet for åremålsansættelsen af rigsadvokaten. Derved er der ikke risiko for, at rigsadvokatens integritet kan påvirkes af usikkerhed om, hvilken stilling, hvilken geografisk placering og hvilke lønvilkår der vil være ret til ved åremålets udløb eller som følge af uansøgt afsked.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, vil tjenestemandenslovens § 33 d, som vedrører retten til at genindtræde i varig ansættelse efter åremålsansættelsens udløb, fortsat finde anvendelse på rigsadvokatens ansættelsesforhold. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at reglerne i cirkulære nr. 9358 af 19. april 2016 om åremålsansættelse samt aftale om løn og andre ansættelsesvilkår under åremålsansættelse i staten (åremålsaftalen) vil finde anvendelse i relevant omfang. Ministeriet har præciseret de specielle bemærkninger, således at det nævnes, at dette også omfatter de gældende regler om tilbagegangsstilling. Det vil sige, at hvis den åremålsansatte har krav på en tilbagegangsstilling, skal placeringen af den pågældende aftales forbindelse med åremålsansættelsen, hvilket efter gældende praksis vil være stillingskategori og lønramme.

III. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det lovudkast, der blev sendt i høring den 16. januar 2024, indeholder lovforslaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- I pkt. 2.2 i de almindelige bemærkninger er der tilføjet en sætning om behovet for fornyelse og udvikling.

- I de specielle bemærkninger til § 1 er det præciseret, at de gældende regler om tilbagegangsstilling også vil finde anvendelse for rigsadvokaten.

Herudover indeholder forslaget ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

Som bilag til høringsnotatet vedlægges kopi af de indkomne høringsvar.